

Niniejszy dokument nie stanowi doręczenia w trybie art. 15 zzs⁹ ust. 2 ustawy COVID-19 (Dz.U.2021, poz. 1842)

Sygn. akt I ACa 34/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Paweł Rygiel
-----------------	------------------

po rozpoznaniu w dniu 22 listopada 2022 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko Szpitalowi (...) (...) Zakładowi (...) w K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 2 grudnia 2020 r. sygn. akt I C 700/20

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powoda kosztami postępowania apelacyjnego.**

SSA Paweł Rygiel

sygn. akt I ACa 34/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 listopada 2022 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo, którym powód J. D. domagał się zasądzenia od pozwanego Szpitala (...) (...) Zakładu (...) w K. kwoty 1.000.000 zł, w tym 500.000 zł tytułem zadośćuczynienia i 500.000 zł tytułem odszkodowania. Podstawą zgłoszonego przez powoda roszczenia było twierdzenie, że został on umieszczony bezprawnie w pozwanej placówce medycznej, w której poddano go badaniu i leczeniu.

Sąd I instancji ustalił, że w dniu 31 lipca 2013 r. J. D., na podstawie art. 23 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, został przyjęty do Szpitala (...) (...) w K.. O przyjęciu powoda do szpitala zdecydował lekarz wskazując jako powód fakt zagrożenia życia bezpośrednio osobie przyjmowanej do szpitala. J. D. został ze szpitala wypisany w dniu 7 sierpnia 2013 r. na własne żądanie.

W dniu 2 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy(...) wszczął z urzędu postępowanie w przedmiocie stwierdzenia zasadności przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez zgody powoda. Po przeprowadzeniu postępowania, w tym po wydaniu opinii przez biegłego sądowego z zakresu psychiatrii, postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2013 r. sąd I instancji stwierdził zasadność przyjęcia powoda w dniu 31 lipca 2013 r. do pozwanego Szpitala bez wyrażenia na to przez niego zgody. Na skutek apelacji powoda, postanowieniem z dnia 20 marca 2014 r. sąd II instancji zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że stwierdził bezzasadność przyjęcia J. D. do pozwanego Szpitala bez wyrażenia zgody.

W dniu w dniu 7 października 2015 r. powód złożył na dzienniku podawczym w Sądzie Okręgowym w K. bezskuteczny wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie odszkodowania i zadośćuczynienia w oparciu o postanowienie sądu z dnia 20 marca 2014 r. stwierdzające bezzasadność przyjęcia do szpitala psychiatrycznego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał, że zgłoszone w sprawie roszczenie nie jest zasadne, a to z uwagi na skuteczność podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia.

Sąd I instancji wskazał, że roszczenie powoda znajduje podstawę w prawie podmiotowym i jest roszczeniem o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, opartym na art. 415 k.c. i art. 417 k.c. Zgodnie z art. 442¹ k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę (§ 1). W razie wystąpienia szkody na osobie, przedawnienie nie może się skończyć wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia (§ 3). Przesłanka „wiadomości o szkodzie” jest spełniona już w tej chwili, w której poszkodowany wie o istnieniu szkody w ogóle, kiedy ma świadomość faktu powstania szkody.

Zdarzeniem, z którym powód wiązał odpowiedzialność pozwanego Szpitala była jego hospitalizacja w dniach 31 lipca 2013 r. - 7 sierpnia 2013 r. W ocenie Sądu, zasadne jest zatem przyjęcie, że z chwilą opuszczenia szpitala powód mógł kierować roszczenia w stosunku do strony pozwanej. Niezależnie od tego, przyjmując korzystniejsze dla powoda rozwiązanie, bieg terminu przedawnienia rozpoczął się najpóźniej z chwilą wydania prawomocnego orzeczenia stwierdzającego bezzasadność przyjęcia powoda do pozwanej placówki medycznej, tj. z dniem 20 marca 2014 r. W rezultacie, wniesienie przez J. D. powództwa w niniejszej sprawie w dniu 6 lutego 2020 r. nastąpiło już po upływie trzyletniego terminu przedawnienia.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do przyjęcia, iż podniesienie zarzutu przedawnienia narusza zasady współzycia społecznego, a w związku z tym brak było podstaw do zastosowania art. 5 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia apelację wniósł powód J. D., domagając się „powtórzenia postępowania”. Ostatecznie sprecyzował, iż domaga się uchylenia zaskarżonego wyroku. Zarzucił, że postępowanie Sądu Okręgowego było nierzetelne i nieprofesjonalne. Podtrzymał dotychczasowe twierdzenia, nie godząc się z oceną, że jego roszczenie jest przedawnione. Wskazał, że o szkodzie dowiedział się dopiero w 2018 r., wówczas bowiem dowiedział się od ortopedy „o szkodzie w swoich kolanach”.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powoda jest bezzasadna.

Ustalenia dokonane w pierwszej instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Zakres ustaleń niezbędnych dla rozstrzygnięcia sprawy ogranicza się przy tym do okoliczności wynikających z treści zalegających w aktach dokumentów oraz z treści dokumentów zalegających w załączonych aktach postępowania w przedmiocie

stwierdzenia zasadności przyjęcia powoda do szpitala na leczenie bez jego zgody (akta sprawy Sądu Rejonowego(...) w K. o sygn. (...)).

W tym stanie rzeczy nie budzi wątpliwości ocena, że roszczenie powoda jest przedawnione, co – w świetle treści art. 117 § 2 k.c. – skutkuje oddaleniem powództwa. Zgodnie z tym przepisem, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. W niniejszej sprawie strona pozwana skorzystała z w/w uprawnienia, podnosząc w odpowiedzi na pozew zarzut przedawnienia.

Art. 442¹ k.c. dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej, tak więc w reżimie powoływanego przepisu ulegają przedawnieniu również roszczenia majątkowe o zadośćuczynienie uregulowane przepisami art. 445 k.c. i art. 448 k.c. Znajdujący w sprawie zastosowanie przepis art. 442¹ k.c. przewiduje dwa terminy przedawnienia roszczeń z czynów niedozwolonych, mianowicie: termin trzyletni, który biegnie od dnia powzięcia przez poszkodowanego wiadomości o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia oraz termin dziesięcioletni, który rozpoczyna bieg od dnia zdarzenia wyrządzającego szkodę. Skoro zatem dniem, w którym powód dowiedział się o szkodzie był dzień, w którym przesądzono o bezzasadności jego przymusowego umieszczenia w pozwanej placówce medycznej (20 marca 2014 r.), a pozew w niniejszej sprawie powód złożył w lutym 2020 r., to dochodzone roszczenie zostało zgłoszone po upływie 3-letniego terminu przedawnienia, o którym mowa w w/w przepisie.

W apelacji powód podnosi, że o samej szkodzie dowiedział się później, bo w 2018 r. kiedy miał się dowiedzieć o schorzeniach ortopedycznych. Twierdzenie to nie może odnieść skutku. Zważyć należy, że w postępowaniu przed Sądem I instancji powód swoje roszczenie wiązał z samym faktem umieszczenia go bez jego zgody w pozwanym Szpitalu i poddaniu go tam leczeniu. Tak w pozwie, jak i w toku dalszego postępowania J. D. nie identyfikował swojej szkody z faktem pogorszenia jego stanu zdrowia na skutek pobytu w szpitalu w 2013 r. Tym samym podniesione w apelacji twierdzenia są nowe, które mogły zostać podniesione przed Sądem I instancji i jako takie - zgodnie z art. 381 k.p.c. – sąd pomija.

Odnotować także należy, że w dniu 7 października 2015 r. powód złożył w Sądzie Okręgowym w K. wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie uzyskania odszkodowania i zadośćuczynienia, a to w związku z wydanym w dniu 20 marca 2014 r. przez Sąd Okręgowy w K. orzeczeniem. Jednakże brak jest w sprawie dowodu, że wniosek ten zainicjował formalne postępowanie w tym przedmiocie. Także sam powód nie twierdzi, iż skutkiem złożenia w/w wniosku było wszczęcie postępowania cywilnego dla dochodzenia przedmiotowego roszczenia. Nie sposób zatem uznać, że wniosek z dnia 7 października 2015 r. doprowadził do przerwy biegu przedawnienia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c.

W rezultacie Sąd Apelacyjny w pełni podziela argumentację prawną Sądu I instancji. W tym także w zakresie braku podstaw do przyjęcia, że podniesienie przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z art. 102 k.p.c. W przedmiotowym przepisie określone zostały przesłanki, których zaistnienie warunkuje możliwość obciążenia strony przegrywającej jedynie częścią kosztów albo nieobciążania jej w ogóle tymi kosztami. Obejmują one wystąpienie w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, które powodują, że zasądzenie kosztów na rzecz wygrywającego przeciwnika w całości, a nawet w części, byłoby sprzeczne z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współzycia społecznego. Istotne zatem są okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współzycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt V CZ 124/12, LEX nr 1341727).

W ocenie Sądu Apelacyjnego za odstąpieniem od obciążenia powoda kosztami postępowania przemawia charakter sprawy wynikający ze stanu zdrowia powoda w połączeniu z faktem, iż źródłem zgłoszonego roszczenia jest stwierdzone orzeczeniem sądowym bezprawne umieszczenie powoda w placówce medycznej, zaś przyczyną oddalenia powództwa jest przedawnienie roszczenia.

SSA Paweł Rygiel